

OBRITNIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjenišvo za izdajo lista „Obrtnik“
(Lovro Pičman). Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15.
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.— „
posamezna številka . . . 1.50 „

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik dipl. teh. A. Kunstler. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankirani dopisi ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto II.

Ljubljana, dne 24. februarja 1933.

Štev. 5.

Svečana seja „Zagrebske obrtne zbornice“

V nedeljo, dne 19. februarja se je vršila prva svečana seja nedavno osnovane obrtniške zbornice v Zagrebu, katera je rezultat dolgotrajnih zahtev hrvatskih obrtnikov. Seja se je vršila v Obrtnem domu ob prisotnosti zastopnikov tamošnjih najvišjih državnih ustanov in gospodarskih korporacij. Na tej seji so manifestirali obrtniki Zagreba in ostalih krajev Savske banovine, kateri pripadajo področju zbornice svojo enodušno željo za napredkom in organiziranjem obrtniškega stanu, s čimer hočejo doprinesti tudi svoj del napredku celokupnega jugoslovanskega gospodarstva. Govorniki so naglašali odločno in jasno, da je vse jugoslovansko obrtništvo brez ozira na plemenske in teritorialne razlike ter oddaljenosti popolnoma enodušno v pogledu ne samo na popolno stanovska nego tudi uprašanja, ki se zelo tičejo naše enotne narodne gospodarske politike in gospodarstva sploh. Zagrebsko obrtništvo je dokazalo v tem svečanem trenutku, da je napredno in in prežeto z odločno samozavestjo.

Svečano sejo je otvoril predsednik obrtniške zbornice g. Milan Ramušček, ki je uvodoma predlagal brzojavko kralju, ki je bila soglasno sprejeta. Dalje so bile odposlane brzojave predsedniku vlade dr. Milanu Srskiču in ministru za trgovino in industrijo dr. Iliju Šumenkoviču. Zatem je pozdravil g. bana, župana mesta Zagreba, dalje predsednika Trgovsko-industrijske zbornice dr. Milana Vrbaniča, predstavnika malice s katero so obrtniki delau skupno na zaščiti in napredku interesov gospodarstva nad 80 let ter naglasil, da se z ločitvijo obrtnikov od te zbornice nikakor ni mislilo na rušenje, vendar pa je želja obrtnikov, da v mejah zakonske možnosti in v skladu potreb gospodarstva v svoji zbornici bolje zadovoljijo dolžnostim. S tem v zvezi je pozdravil tudi prisotnega generalnega tajnika Trgovsko-industrijske zbornice g. dr. Čuvaja. Predstavniki posestrinskih obrtnih zbornic so bili prisrčno pozdravljeni posebno pa predsednik Obrtne zbornice v Beogradu Milan Stojanović, katerega je g. Ramušček nazval neumornim borcem za obrtniške pravice, kateremu obrtniki dolgujejo nemalo zahvalo. Imenoma se je spomnil tudi prisotnega narodnega poslanca za mesto Zagreb ing. Ferdo Šega, kateri je vedno rad podpiral obrtniške interese. Dalje je pozdravil še več drugih zastopnikov ter prešel na svoj uvodni govor v katerem je nanizal vsa uprašanja zadevajoča obrtništvo tako socialno, gospodarsko, kulturno itd. ter omenil stare obrtne zakone ter borbo za novi obrtni zakon in svoje obrtniške zbornice. Na kraju svojega govora je povdaril, da računa na pomoč vseh obrtniških slojev in podporo državnih in samoupravnih teles ter gospodarskih organizacij. (Odobrovanje!)

G. ban Savske banovine dr. Ivo Petrovič je burno pozdravljen povzel besedo ter med drugim izjavil tudi tole: Z oživitvijo take ustanove je današnji dan zelo važen in značilen datum ne samo za obrtniški stan temveč za vse naše gospodarstvo. Obrtniki so važen faktor v delu našega gospodarstva, ker osebno s svojim računim delom marljivo gospodarijo in ustvarjajo ekonomske dobrine. Po svojem položaju so oni posredniki med velikim kapitalom in delom ter zato vrše zelo važno ne samo gospodarsko temveč tudi socialno vlogo.

Za gospodom banom je govoril župan mesta Zagreba g. dr. Ivo Krhek, ki je pozdravil sejo v imenu mesta Zagreba, kateri je med drugim dejal tudi to, da bo delo na novo osnovane obrtniške zbornice brez dvoma kronano z popolnim uspehom ter da se mesto Zagreb prav dobro zaveda kakšnega pomena je zanj obrtništvo saj je vendar stari mali Zagreb zrastel na obrtništvo. Govor župana je bil burno aklamiran.

Predsednik zbornice za T. I. dr. Milan Vrbanič je pozdravil novo zbornico in svojem govoru dal polno priznanje obrtnikom pri skupnem delu v dosednji skupni zbornici ter izrazil nado, da bo med obrtniki, trgovci in industriji tudi ubodoče vladala sloga in prisrčni odnosi v interesu celokupnega gospodarstva. Povdaril je, da naj bodo obrtniška zbornica ter rešeni predstavniki uverjeni, da bodo našli v njem in zbornici za trgovino in industrijo vedno popolno podporo. Želel je obrtniški zbornici najboljše uspeh v katerega tudi veruje, ker so ljudje, ki jo vodijo popolnoma organizacijsko zato sposobni.

Burno aklamiran je prevzel besedo predsednik beograjske obrtniške zbornice Milan Stojanović, ki je le z njemu lastnim govorom podčrtal vse važne zgodovinske in druge fakte v borbi za obrtniški napredok podrobno raztolmačil in pojasnil. Končal je: Obrtništvo je važen socialno ekonomski in nacionalni faktor. Svoj pomen in svoje delo želimo le objektivno plasirati v korist kralja in domovine. (Dolgotrajno odobrovanje.)

Sledili so še govori predsednika Zveze industrijcev g. Vl. Arka; za Okrožni urad za zavarovanje del, obrtnika g. Topola in delegata iz Varaždina g. Podgajski, ki je bil prisoten že pred 25 leti, ko so ustanovili Hrvatski tovariši svoj „Savez hrvatskih obrtnika“.

Zatem je prešel predsednik na drugi del seje ter sporočil, da se bodo nadaljevali dogovori z Matično zbornico radi razdelitve poslov. Predsedništvu je dano pooblastilo, da v imenu zbornice brez zborničnega sveta vodi dogovore in podpiše pogoje. Na tem mestu se je g. Ramušček zahvalil g. banu dr. Peroviću, ki se je zavzel, da se bo ta stvar čimprej rešila brez posredovanja v Beogradu. Nato so bili potrjeni statuti zbornice, katere je podrobno pojasnil gen. tajnik zbornice dr. Josip Butorac. Istotako je bil sprejet proračun, ki znaša 887.100 Din. Zbornični svet je odobril tudi ključ zbornične 8% doklade. Gen. tajnik dr. Butorac pa je bil potrjen kot definitivni uradnik. Po par manjših stvareh in ko se bo ta rešena še nekatera personalna uradniška uprašanja je zaključil predsednik g. Ramušček sejo z zahvalo vsem navzočim.

Veliki obrtniški zbor v Celju

V nedeljo 12. febr. t. l. se je vršilo v Celju veliko zborovanje obrtništva, katero je sklicala celjska podružnica Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino. Zbora se je udeležilo skoraj 400 obrtnikov in obrtniških voditeljev iz vse bivše južne Stajerske. Poleg drugih so bili navzoči tudi sreski podnačelnik g. Dornik, narodni poslanec g. Prekoršek, predsednik centrale g. Pič-

man, magistratni direktor g. Šubic, davčni predstojnik g. Stanič, ravnatelj g. Bizjak, policijski komisar g. Čuk, župan g. Cretnik, predsedniki podružnic g. Vilar, Perger, Šuntajs itd., urednik „Obrtnika“ g. dipl. teh. Kunstler, ter poročevalci „Slovenca“, „Jutra“, „Nove dobe“ itd.

Odposlali so se brzojavni pozdravi Nj. Vel. kralju Aleksandru I., ministrskemu predsedniku Srskiču, ministru g. Kramerju, ministru g. Šumenkoviču ter g. banu Marušiču.

Uvodoma je predsednik g. Holobar pozdravil vse navzoče ter raztolmačil namen in delo društva jug. obrtnikov z. d. b. Povdaril je, da se bori društvo za pravice, ki pritičejo obrtnikom, ki so za kmetom številčno najmočnejši stan v državi. Obrtništvo priznava vsakemu svoje, hoče pa da se tudi njega ne odriva v korist drugih stanov. V strankarsko politiko se delovanje društva ne vmešava, temveč zasleduje le vse obrtno gospodarsko stanovsko gibanje v državi in tudi v inozemstvu.

Naslednja govornika gg. Jager in Vrenko sta podala obširne in tehtne smernice za omiljenje umazane konkurence in razpasenega sušmarstva. G. Brišček in ravnatelj obrtne nadaljevalne šole g. Bizjak sta pa razvila moderen program o vzgoji vajencev, ter podala smernice o zadržanju mojstrov do pomočnikov in ostalih uslužbencev.

G. Gabrič iz Brežic je tolmačil mišljenje obrtništva o predvidenem obveznem mojstrskem zavarovanju. Opozarja osobito na majhno plačilno možnost vseh, ki bodo z uveljanjem tega zavarovanja prizadeti. Predpogoj tega zavarovanja je, naj se izvede po združbah in, da ostane vplačan denar v onem kraju, kjer ima združba svoj sedež.

Govoril je tudi narodni poslanec g. Prekoršek in je povdarjal, da je obrtniško organizatorično delo dobilo v zadnjem času veličasten razmah. Priznava, da se obrtništvo pričinja zavedati svojega pomena in je doba, ko je eden gospodaril na 10 strani, minula. Vsak stan zahteva svoje, na svojem področju, tako je prišla sedaj vrsta tudi na obrtnike, da dobe to, kar drugi že imajo.

G. Peternel je dokazal, da plača delavec in obrtnik za vsoto 28.000 Din letnega kosmatega dohodka, prvi 375 Din, obrtnik pa Din 2.510.—davka. Iz tega sledi, da se za obrtništvo nikdo ne zavzame, kadar se sklepajo tozadevni zakoni in da je nujno potreba, da dobe obrtniki svojo samostojno obrtno zbornico.

O sistemu in o glasovanju po § 393. o. z. o zbornicah sta poročala g. Pičman in g. Kac.

Končno je govoril še g. Lamprecht o uradu za inspekcijo dela, g. Šuntajs pa o plačilni zmožnosti obrtništva.

Soglasno se je sprejela sledeča resolucija, ter odposlala na merodajna mesta.

Resolucija

Sprejeta na velikem obrtniškem zborovanju v Celju dne 12. II. 1933 ob udeležbi obrtništva iz vse banovine, posebno v velikem številu pa iz bivše Mariborske oblasti, nadalje v navzočnosti zastopnikov oblasti, časopisov, zastopnikov združb itd. Na tem zborovanju so podali navzoči obrtniki zastopnikom vodstva Društva jugosl. obrtnikov z. d. b., polnomoč, naj ono zahteva in izpelje

LIPSKI POMLADANSKI VELESEJEM 1933

**začetek dne 5. marca.
Vse informacije daje
Lipski sejmski urad
ali častni zastopnik:**

Ing. G. TÖNNIES, LJUBLJANA

Dvorakova ul. 3/II. Tel. 2762

s pomočjo merodajnih oblasti sledeče spodaj navedene obrtniške potrebe in zahteve. Istočasno se izreka Društvu j. o. z. d. b. zaupnica za dosedanje delovanje v prid obrtništvu, ter se prosi, da borbo, ki jo je započelo, izvede do kraja, kakor sledi:

1. Sušmarstvo in umazana konkurenca.

a) Merodajne oblasti naj brezobzirno nastopijo proti sušmarjem in v celoti izvajajo pred kratkim izdano odredbo banske uprave. b) Zbornice naj delajo na to, da se izda odredba po kateri imajo pravico obrtne združbe radi hitrega poslovanja in zatiranja sušmarstva na lice mesta privedi oblastnega organa, kjer se takoj ugotovi dejansko stanje. Dalje pa da združba sporazumno z Obrtno zbornico sodeluje pri zatiranju in kazni sušmarjev. c) Dela v javnih in samoupravnih delavnicah naj se ukinejo in oddajo izključno v izvršitev obrtniškim delavnicam. d) Za državne dobave na licitacijah naj se omogoči udeležitev tudi manjših obrtnikov in sicer tako, da se do gotove višine ne zahteva polaganja kavcij in ne prevelikih taks s kolekij. e) Zbornica naj prepreči s primernimi predavanji in članki v strokovnih listih medsebojno umazano konkurenco med obrtništvom.

2. Pomočniški izpiti.

a) Zbornica in organizacije naj delajo na to, da se § 283. spremeni v toliko, da bodo lahko predsedniki pomočniških izpitov mojstri strokovnjaki ne glede na to, če so strokovni učitelji na raznih šolah. b) Pomočniške preizkušnje naj se vrše pri pripadajočih združbah.

3. Mojstrski izpiti.

a) Zbornica in organizacije naj delajo na to, da se § 312. spremeni v toliko, da bodo tudi pri mojstrskih izpiti lahko fungirali kot predsedniki zato sposobni mojstri ali vsaj strokovnjaki, katere naj imenuje zbornica na predlog združb.

4. Mojstrsko zavarovanje.

Zbornica naj izdela osnutek zakona ter istega pravočasno razpošlje na vse združbe in obrtniška društva v proučitev. Dalje naj se osnutek natisne v obrtniških strokovnih listih, da se širši obrtniški krogi spoznajo z njim. Po takem proučevanju naj se šele skliče konferenco vseh združb, na kateri naj določijo ali naj bo zavarovanje za vso banovino ali ločeno po okrožnih odborih odnosno po združbah.

5. Davčna vprašanja.

Veruje naj se davčni napovedi posameznika. Uredne poizvedbe naj se vrše po strokovnjakih in direktno pri obdavčencu, ali pa pri njegovi združbi. Zaostale davke naj se po možnosti črta, oziroma uredi njih plačevanje tako, kakor je prizadeti zmožen iste plačevati.

6. Vprašanje samostojnih obrtnih zbornic.

a) združbe naj skličejo zborovanja ter naj bo njih dolžnost javiti ista 8 ali 14 dni prej politični oblasti Zbornici za TOI. v Ljubljani in Društvu jugosl. obrtnikov z. d. b. v Ljubljani. Če niso ti 3. prizadeti naslovi obveščeni, naj bi zborovanje ne bilo dovoljeno in (opravljeno) veljavno. b) Na zborovanju naj ima enako pravico govora in podajanja vseh pojasnil zastopnik našega društva in tudi zastopnik sedajšnje skupne zbornice. c) Odločno naj se prepove, da bi zastopnik zbornice fungiral kot oblastni funkcionar in naj bo to pridržano izključno zastopniku politične oblasti. d) Stroške za zastopnike obeh zainteresiranih strani naj nosi Zbornica za TOI v Ljubljani. e) Obrtni odsek v zbornici za TOI naj se zamenja v smislu resolucije na obrtniškem zboru 4. 9. 1932, ker sedanji zastopniki v tem odseku ne predstavljajo volje obrtništvu in večine.

7. Gospodarska vprašanja naših organizacij.

a) Zbornica naj votira primeren kredit združbam za ustanavljanje nabavljenih zadrug. b) Zbornica naj izdela pravila za obrtne nabavljalne in prodajne zadruge, ter iste razpošlje združbenim upravam. c) Zbornica naj prireja razne tečaje za vodenje nabavljalnih in prodajnih zadrug.

8. Obrtniški krediti.

a) Za dajanje posojil obrtništvu naj poleg Znanstvene banke priskoči na pomoč tudi zbornica. Okrožni urad za zavarovanje delavcev in drugi slični zavodi, kjer leži od odbornikov vplačan denar. Istega naj se da obrtništvu na razpolago pod ugodnimi pogoji in nizkimi obrestmi. b) Apeliraj naj se na privatne merodajne in bogate osebnosti, da tudi oni vlagajo svoj denar, tako, da bo na razpolago za dajanje obrtniških kreditov, ker ti ljudje se imajo zahvaliti v zelo mnogih slučajih ravno obrtništvu za svoje bogatstvo.

9. Okrožni odbori.

Tu zbrano obrtništvu protestira proti imenovanju okrožnih odborov, ker se ni upoštevalo obrtništvu in upravo združb. Vsled tega zahtevamo, da se imenovanje v okrožne odbore razveljavi ter razpišejo volitve.

10. Pridružujemo se sklepom sprejetih na zborovanju dne 4. 9. 1932. v hotelu „Union“ v Ljubljani, ter pooblašamo vodstvo društva Jugosl. obrtnikov z. d. b. da nas v vsem tem zastopa na merodajnih mestih.

Natančneje v Jutru z dne 17. II. 1933.

Velika obrtniška razstava v Zagrebu

„SVOJI K SVOJIM!“

Tekoče leto je petindvajset let, ko je bil osnovan bratski „Savez hrvatskih obrtnika“ v Zagrebu. Ob tej priliki bodo hrvatski obrtniki primerno in na dostojen način manifestirali značaj tega jubileja ter pokazali širšemu krogu — javnosti, kako se je obrtni stan v teku 25 let intenzivnega in naporega dela približal svojemu cilju — svoji popolni neodvisnosti v vsakem pogledu in končno v dovršenosti obrtniške produkcije, katera popolnoma nadomešča vse inozemske izdelke.

Ta veliki uspeh je potrebno pokazati z delom, kakor živo resnico. Potrebno je, da se številni obrtnikovi odjemalci vseh obrtniških izdelkov prepričajo, da ni več potrebno kupovati inozemsko blago, ker domači izdelki nudijo vse in v najboljši kvaliteti, kar občinstvo potrebuje. Sila je dovedla do tega, da nudimo priliko vsakomur in poedincem — državljanom, da bodo v bodoče svoje težko zaslužene dinarje zamenjali za domačo robo, izvršeno v domačem gospodarstvu, ker od tega odvisi naša skupna bodočnost.

Celokupno gospodarstvo naših sosednjih držav in ostalega sveta se obdaja s kitajskim zidom in se bori proti uvozu inozemskih izdelkov; medtem, ko istočasno preplavlja naša tržišča tuja roba na veliko škodo domačega gospodarstva.

V teh težkih dneh v katerih se nahaja naše gospodarstvo, je tudi obrtnikova želja, da se vsi obrtniki kakor eden potom te velike obrtniške razstave zgrnemo in preprečimo propadanje obrti, ker je to najbolj siguran način potom katerega bomo našli tržišča obrtniškim izdelkom in s tem povečali domačo produkcijo na škodo inozemskega uvoza, ki v veliki meri zavzema naš trg. Kriza v obrtniških vrstah se more samo tedaj uspešno preprečiti, ako moremo predvsem potom razstave doseči čim večjo reklamo in propagando za kupovanje in prodajo samo domačih izdelkov.

Uvideli smo potom uspehov v drugih državah, da so temelji naše prodaje v obrtniških razstavah, potom katerih bo naš stan dokazal, koliko zmora in kaj zna obrtniška roka izdelati in na kateri višini so domači izdelki napram mnogo slabše izdelanim inozemskim.

Obrtniške razstave morajo biti v bodoče intenzivne, samostojne ali skupne z drugimi prireditvami. Potom obrtniških razstav morajo obrtniki poiskati sugurna tržišča za svoje proizvode in poleg tega se morajo vsestransko spoznati s kupci in preprodajalci v tuzemstvu in inozemstvu.

Obrtniška razstava Saveza hrvatskih obrtnikov se vrši od 17. V. do 6. VI. 1933. v prostorih Zagrebskega velesejma, pod geslom: „Kupujmo samo domače izdelke!“ Namenjena je vsemu obrtništvu in vsem strokam iz vse države. Ob tej priliki se namerava prirediti veliko modno revijo svetovnega značaja, kjer bi bili v glavnem upoštevani predmeti izdelani v delavnicah naših sposobnih mojstrov, predvsem oblačilnih strok.

Po sporočilih iz Zagreba se je prijavilo že veliko število udeležencev ter smo prepričani, da bodo tudi obrtniki Dravske banovine na tej razstavi častno zastopani, kjer bodo pokazali izdelke svojih pridnih rok in si navezali stike z odjemalci, kar bo gotovo v korist obrti naše banovine in računamo, da bodo tozadevno pomagala našim razstavljalcem tudi TOI zbornica, saj se gre za pridobitev novega trga.

Vsi razstavljalci bodo prejeli ob zaključku razstave posebne diplome in istočasno se bodo razdelile tudi nagrade onim, katere bo poseben odbor izbral, da so iste zaslužili.

Posebnost obrtniške razstave bo vajeniška razstava, zato tem potom naprošamo obrtnike, da nudijo svojim vajencem priliko na tej razstavi razstaviti svoje izdelke, ki jih bodo izdelali brez vsake druge pomoči in pod nadzorstvom mojstrov samih. Potrebno je, da se tudi vajenci pokažejo vsaj z po enim predmetom izdelanim iz njih stroke. Tudi te razstavljene predmete bo ocenil poseben odbor in bodo najboljši nagrajeni v gotovini in s priznanji. Zato je v interesu vajencev samih ta razstava in apeliramo na tovariše obrtnike in obrtnice, katerim v prvi vrsti velja naš poziv, da svoje vajenke in vajence prijavijo za to razstavo.

Apeliramo na obrtništvu Dravske banovine vseh strok in panog, posebno na mizarske, čevljarke, krojaške itd., da naj se udeležijo po možnosti te razstave, ki bo gotovo velikega pomena za razstavljalce, predvsem v gmotnem oziru kakor moralnem. Na tej razstavi moramo obrtniki vseh plemen naše države pokazati, da smo solidarni za dosego skupnih interesov v dobro obrtniškega napredka.

Kdor se želi prijaviti za sodelovanje na tej razstavi, naj se nemudoma obrne na:

„Akcioni odbor velike zanatske izložbe S. H. O.“ v Zagrebu, kateremu predseduje to-

variš Aleksander Freudenreich, tajnik pa je Klement Vučinić. Pri tem odboru prejmete vsa navodila in pojasnila.

Prosimo obrtnike Dravske banovine, da naj v slučaju, če se kdo prijavi za udeležbo, sporoči tudi Društvu jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino v Ljubljani.

Vse podrobnosti bomo sproti objavljali v „Obrtniku“.

Iz Žirov

v št. 2. „Obrtnika“ je bilo opisano sedanje življenje in delovanje žirovskega obrtništvu in dokazano, da so bile razmere za nas takrat boljše, ko smo vodili obrtno stanovsko gospodarsko politiko sami, sedaj so pa slabše, ko nam jo vodijo neobrniki.

Tukaj smo imeli že l. 1919. ustanovljeno podružnico Obrtniškega društva iz Kranja, katera se je pa radi takratnih poveljnih obilnih denarnih dohodkov članstva zanemarila, češ, saj jo ne rabimo. Tajnik te podružnice je bil agilni obrtnik g. Sinkovec.

Tukaj smo bili l. 1928. vsi obrtniki za samostojno „Obrtno zbornico“, pozneje se nas je pa pri vsaki priliki pregovarjalo in krivilo, da smo drug za drugim v negotovosti kolebali, kakor so nam diktirali neobrniki in njih agentje. Toda sedaj smo zopet spregledali in smo vsi soglasno za svojo ločeno zbornico. Ko so se zbirali tozadevni podpisi od tovarišev iz Logatca, smo se skoraj vsi podpisali za „Obrtno zbornico“, le nekaj takih, ki ne vedo kako in kaj in, ki so odvisni, je odklonilo podpis.

Dne 12. II. 1933. smo žirovci vložili pravi za podružnico društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Žireh, katera so nam na banovini že potrdili, zato obdržimo tozadeven ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 12. marca t. l. ob 1. uri popoldne v občinskem domu v Žireh. Dostop ima vsaka obrtnica in obrtnik, kjer se bomo pomenili, kako in kaj naj ukrenemo za zboljšanje naših obrtniških dohodkov in da si izberemo pravilne in odločne moke, ki nas bodo zastopali. Torej na svidenje.

Vabilo

na

ustanovni občni zbor

Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino, podružnica ŽIRI, kateri se vrši v nedeljo, dne 12. marca 1933. ob 1. uri popoldan v občinskem domu v Žireh.

Dnevni red:

1. Pozdrav in nagovor društvenega predsednika.
2. Poročilo pripravljalnega odbora podružnice Žiri o namenu društva.
3. Čitanje in odobritev pravil.
4. Volitev odbora.
5. Volitev delegatov za društveni občni zbor.
6. Določitev članarine.
7. Raznosterosti.

K udeležbi se vabijo vse obrtnice in obrtniki iz Žirov in okolice.

Z obrtniškim pozdravom:

Pičman Lovro,

t. č. predsednik.

Ivan Raven,

t. č. predsednik.

Lovro Sinkovec,

t. č. tajnik.

Koledar d. j. o. z. d. b. ste najbrže pozabili plačati. Poiščite takoj položnico in nakažite znesek Din 13.— še danes. Ker ste koledarček obdržali, ste s tem postali njegov lastnik ter smo prepričani, da ne boste več odlašali z nakazilom. V slučaju pa, da nikakor ne nameravate koledarja D. j. o. z. d. b. obdržati, Vas prosimo, da ga vrnete, ker so nam pošli, nova naročila pa še vedno prihajajo. To je dokaz, da je naš koledar priljubljen in vsebinsko tako izpopolnjen, da gotovo tudi Vam ugaja in ga ne boste vrnili temveč plačali.

Položnico za poravnano naročnine lista »Obrtnik« ste založili. Poiščite jo takoj in nakažite Din 30.— še danes, da zopet ne pozabite.

Z zakonom se zahteva, da morajo biti napisne table nameščene nad vrati obrtnega obratovališča. Na njih mora biti napisano najprej krstno ime, nato priimek, spodaj pod tem pa poklic, na katerega je izdana obrtnica.

Vsled težkih denarnih razmer, ki jih preživlja obrt, bi bilo želeli, da se ta odlok ne izvaja že sedaj, temveč se počaka, da se povrnejo boljše gmočne razmere v obrtniške vrste.

V Ameriki se pospešuje brezdenarno poslovanje na ta način, da se razvija izmenjalno poslovanje blago za blago ali, blago za delo. Ustanovljene so tudi že zamenjalne borze, kjer se posreduje izmenjava brez denarja.

Obrtniki! Obrtnice! Naša dolžnost je, da rabimo le domače in le obrtniške izdelke.

Jubilej dela

G. Albin Sinkovec praznuje te dni 10letnico odkar se udeležuje v odboru Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani, kateri je že nad dve leti tudi načelnik, ter 10 let tajnik.

Kaj pomeni upravljati tajniške posle 10 let takšni zadrugi, delati za njen razmah in napredek ve samo tisti, ki se je sam udeleževal kot tajnik. Opravljeno delo zna pravilno ceniti le oni, ki je sam okusil neprijetnosti in odgovornost, ki je združena v osebi zadržnega tajnika.

G. Albin Sinkovec se je udeleževal od svoje osamosvojitve pred 15 leti do danes vsestransko v zadrugi in izvrševal razne funkcije. S svojimi iniciativami je mnogo pripomogel do modernizacije, svoje zadruga, njenih del in ustanov.

Gospodu načelniku k tem jubilejnim delom čestitamo izražajoč nado, da bo tudi v bodoče posvetil vse svoje moči napredku in izpopolnitvi svoje zadruga ter obrtništvu sploh.

Štejemo si v prijetno dolžnost, da mu izrazimo istočasno s članstvom zadruga najprišrčnejše čestitke.

Uredništvo.

Zimski pomočniški sklad

Pomagajmo brezposelnim, toda brezposelni niso potrebni samo denarne podpore, oni potrebujejo tudi moralno vzgojo, da si zamorejo pomagati v sili tudi sami!

Vzgajati moramo delavca, da bo polagal denar na stran za slabše čase, pa če tudi si mora vsled tega pri užitkih nekoliko prikrajšati. Boljše je za njega, da denar hrani, kakor da ga pritrjuje družini ali svojemu napredku in ga znoši v vinotoč. Ta hranilnica mu vlog ne bo nikdar izplačala!

V neki kleparski delavnici mi je pokazal delovodja „Pravila Zimskega sklada“ uslužbenec svoje tvrdke. Pravila se glase takole:

Namen sklada je, da si uslužbenci navedene tvrdke sami in s pomočjo tvrdke pomagajo ob času nezaposlenosti.

K temu „Zimskemu skladu“ sme pristopiti vsak uslužbenec tvrdke, če s posebno častno izjavo potrdi, da pristane na vse pogoje.

Vsak član mora redno plačevati po medsebojnem dogovoru določene procentualne zneske od plače v določenem času. Denar je naložen v hranilnici.

Vloženi denar z obrestmi, se sme zahtevati in dobiti vsak član le, če tvrdka za njega nima zaposlitve in sicer v obrokih, največ po 200.—dinarjev na teden. Ob izstopu iz službe, dobi vsak član ves svoj vloženi denar z naraslimi obrestmi vrnjen. Na posebno željo sme še naprej ostati član tega združenja pod istimi pogoji.

V slučaju, da kdo ne plača v sklad 2 meseca, se mu odtegne od njegovega računa 10% v dobro sklada, ostalo pa dobi vrnjeno ter preneha njegovo članstvo.

Obresti vloženega kapitala se pripišejo ob koncu koledarskega leta vsakemu članu po višini vplačanih prispevkov.

Lastnik tvrdke prispeva gotov periodičen znesek posameznim članom po lastnem prevdaru, vendar brez vsake obveznosti.

Vsa eventualna darila ali kakih drugi izredni dohodki, se pripišejo v enaki višini na vsakega člana.

Vsak član ima vsak trenutek vpogled v vpisno knjigo in hranilno knjižico ter dobi vse potrebne informacije.

V slučaju, da se člani razidejo, dobi vsak vplačnik izplačan svoj delež. Enako dobi tudi mojster svoje vplačane, a ne izplačane prispevke.

Vse posle združenja vrše brezplačno izvoljeni člani.

Vodja in pobuditelj tega združenja je mlad napreden mojster. On je razumel, kaj čaka delavca, ko ne bo sezone, zato je organiziral uslužbenec svojega podjetja. In delavci so si na ta način lepo zagurali svoj obstoj v mrtvi sezoni.

Gospod G. Č. pa je šel še dalje. Naučil je svoje ljudi, da staro železo in odpadke hranijo in jih ne zmetavajo. On kupi od njih ta material in ga potem proda. Denarja jim pa ne izplača, temveč jim ga naloži v „Zimski sklad“. Tako delavci drug drugega opozarjajo med delom, naj pobero odpadke pločevine in naj jih prinesejo v delavnico. Vzpostavljajo se sami med seboj, ker jim to koristi. Delavstvo potrebuje v prvi vrsti smisla za solidarnost in vzajemno pomoč.

Ko ne bo zaslужka, bodo lahko ostali delavci v obratu. Urejevali bodo delavnico, popravljali orodje in opravljali druga dela v obratu. Tako bodo za novo sezono takoj oboroženi z vsem, kar bodo potrebovali.

In zopet bodo delali za svoj „Zimski sklad“. Ker bodo preko zime vse dobro pripravili, bodo lahko v novi sezoni še boljše delali in še več zaslужili. „Zimski sklad“ in agilni poslovodja pa jih bosta opominjala na najvažnejše življenjsko načelo: Kadar se ti najbolje godi, najbolj misli na svojo bodočnost!

„Zimski zaklad“ je zamisel, ki je vredna posnemanja. Vsak mojster jo naj uvede v svoje podjetje. S tem bo lepo podprl brezposelne.

Izpraševalne komisije

Izpraševalna komisija za elektrotehnike, pri banski upravi dravske banovine je sestavljena takole: Predsednik tehnični inšpektor ing. Zajec Rudolf, za člane komisije iz vrst uradnikov tehnične oddelka banske uprave tehnični inšpektor ing. Viktor Skaberne kot predsednikov namestnik in tehnični svetnik ing. Stofla Josip; iz vrst profesorjev tehnične fakultete ljubljanske univerze gg. univ. prof. Osana Marij, univ. doc. ing. Koželj Venčeslav; iz vrst profesorjev Tehniške srednje šole v Ljubljani g. prof. Turnšek Viktor; iz vrst pooblaščenih inženjerjev gg. ing. Ahtik Ivan, ing. Bleiweis-Trsteniški Fedor, ing. Miklavc Fran, ing. Killer Vilko, ing. Sone Stanko, ing. Mattanovich Drago; iz vrst elektrostrojnih inženjerjev g. ing. Gabršček Metod; iz vrst elektrotehnikov gg. Poljšak Tone, elektrotehnik in načelnik združenja elektrotehnikov v Ljubljani, Janša Fran in Vojnovič Tomo, oba elektrotehnika v Ljubljani.

Izpraševalna komisija za elektroinstalaterje pri banski upravi dravske banovine je sestavljena takole: Predsednik tehnični inšpektor g. ing. Skaberne Viktor; za člane komisije gg. ing. Stofla Josip, tehnični svetnik, obenem kot predsednikov namestnik; univ. prof. ing. Osana Marij; prof. ing. Turnšek Viktor; ing. Mattanovich Drago, Poljšak Tone, elektrotehnik in načelnik združenja elektrotehnikov v Ljubljani; Grilec Ivan, elektroinstalater v Ljubljani.

Izpraševalna komisija za graditelje. Ban dravske banovine je odredil, da se imenuje za predsednika izpraševalne komisije za graditelja pri banski upravi dravske banovine tehnični inšpektor ing. Rudolf Zajec, za člane komisije iz vrst uradnikov tehnične oddelka banske uprave tehnični inšpektor ing. Viktor Skaberne kot predsednikov namestnik in tehnični svetnik ing. Leo Mencinger in ing. Josip Otahal, iz vrst profesorjev tehnične fakultete ljubljanske univerze prof. dr. ing. Alojz Kral, ing. Alojzij Hrovat, ing. Ciril Znidaršič in arh. Josip Plečnik, iz vrst profesorjev Tehnične srednje šole prof. ing. Pavel Kryl in ing. Leon Novak; iz vrst pooblaščenih inženjerjev in arhitektov ing. Stanko Dimnik, ing. Milko Pirkmajer in ing. arh. Rado Kregar; iz vrst graditeljev graditelja v Ljubljani Ivan Bricelj in Miroslav Zupan ter graditelj v Celju Konrad Gologranc.

Izpraševalna komisija za zidarske, tesarske, klesarske in studenčarske mojstre pri banski upravi dravske banovine je sestavljena takole: Predsednik tehnični inšpektor inž. Viktor Skaberne, člani izpraševalne komisije za zidarske mojstre inž. Leon Mencinger, inž. Ladislav Bevc, univ. prof. inž. Jaroslav Förster, prof. inž. Rudolf Škof, zidarski mojster Jernej Hlebiš in zidarski mojster Ivan Vižintin, člani komisije za tesarske mojstre: inž. Leo Mencinger, inž. Ladislav Bevc, univ. prof. inž. Jaroslav Förster, prof. inž. Rudolf Škof in tesarska mojstra Franc Ravnikar in Karol Kavka; člani izpraševalne komisije za klesarske mojstre: inž. Leon Mencinger, inž. Ladislav Bevc, prof. inž. Jaroslav Förster, prof. inž. Rudolf Škof, klesarski mojster v Ljubljani Alojzij Jankovič in klesarski mojster v Tomačevem Franc Kunaver; člani komisije za studenčarske mojstre prvi štirje, kakor zgoraj, poleg tega pa zidarski mojster Jernej Hlebiš in studenčarski mojster v Poženku pri Kranju Rudolf Frantar.

Zborovanje pekov

V ponedeljek dne 20. t. m. se je vršil občni zbor zadruga pekov v Ljubljani, katerega je vodil načelnik g. Mežnarčič. Udeležili so se ga v obilnem številu člani mojstri ter zastopnik zbornice za TOI dr. Pretnar.

Zapisnik lanskega občnega zbora se ni odobrilo, ker ni bila točka „Glasovanje o zbornicah“ na dnevnem redu, o kateri se je na lanskoletnem občnem zboru sklepalo. Zborovalci so zahtevali od g. dr., da bi pojasnil ta postopek, ko je na lanskem občnem zboru z dolгим govorom izdeležoval sklep za skupno zbornico. Posebno so zahtevali to številčni člani, ki so letos protestirali proti takim metodam, ter so g. dr. pojasnili in dokazali, da je lansko leto nepravilno postopalo. Članstvo, ki je v ogromni večini za ločeno zbornico je zahtevalo glasovanje o zbornicah, čemur se je pa g. dr. uprl, češ da to ni na dnevnem redu.

Na tem zboru je prišlo tudi do neljubega incidenta, ko je g. dr. Pretnar osebno žalil uglednega pekoveškega mojstra iz Ljubljane in se je nato moral pred vsem članstvom napadenemu oprustiti. — Obrtniki smo preprosti, vendar ker znamo paziti kaj govorimo zato si tudi od drugih ne pustimo kaj podtikati.

Podrobneje se zve o poteku zborovanja pri članih, ki so se zbora udeležili.

Vse naročnike »Obrtnika«, ki prejema list, pa ga še niso plačali, prosimo, da to čimprej store, ker se ta obrtniški list vzdržuje samo z naročnino brez drugih podpor.

Beograjska Zanatska komora

Ne bi se morda pripravil do tega, da pišem, toda čutim končno potrebo, ker mi je „Trgovski list“, katerega naročnik sem že nad 10 let nehoté porinil peresnik v roke. Nisem se doslej spuščal v nikakršne debate, niti se udeleževal pregovorov o zbornicah, ker sem pol trgovec — pol obrtnik.

„Trgovski list“ št. 14. z dne 2. februarja 1933 si je pa dovolil izreči grajo o Zanatski komori v Beogradu na način, ki ga doslej skoro nismo bili vajeni v tem listu. Nečem se spuščati v nikakršno debato s „Trgovskim listom“, rečem pa, roke proč in način „Trgovskega lista“ naj bo predvsem tak kot mora biti. Grajati pa to, kar imajo naši bratje in na način, kot si ga je navzel „Trgovski list“ odločno odklanjamo, kajti razdora je že dovolj med obrtništvom samim in ni potreba, da naj bi to še „Trgovski list“ razglabljal na ljubo par gospodov, ki tudi trgovci niso.

Svetujem „Trgovskemu listu“, da naj pusti take stvari pri miru, ker rabimo edinstva, tako narodnega, državnega kot stanovskega in dolžnost „Trgovskega lista“ je, da to podpira ne pa razdiralce.

Razumem samo to, da se je člankar zaletel v beograjsko Obrtno zbornico, ker baje ne dela v korist skupni. Če je bilo tam kaj nepravilnega, bodo že v Beogradu uredili, saj vemo, da znajo obrtniške interese zastopati obrtniki tako kot je pravilno. O naših razmerah si pa „Trgovski list“ noče natočiti čistega vina — pač zato, da s poročili od drugod zakrije in zapostavlja resnico pri nas. Hvala Bogu, da je med slovenskimi obrtniki zadosti razsodnih, ki samostojno mislijo in, ki so o svoji stanovski zavednosti prepričani ter trdno uverjeni, da bo naša „Obrtna zbornica“ tudi kmalu gotovo dejstvo. Gotovo namera noče „T. L.“ ničesar slišati in videti.

Upam, da bo zadostovalo, sicer drugič več gospodom okrog „Trgovskega lista“, ker niti jaz, niti veliko število mojih kolegov ne soglašajo s takim načinom pisanja.

V. I.

Iz Žalca

Dne 12. II. t. l. je imela žalska obrtna zadruga (Stajersko) občni zbor, kakor ga je isti za ukazala obdržati zbornica TOI. Na dnevnem redu je bilo: Sprejem novih pravil, volitev odbora, blagajniško poročilo in raznoterosti. Navzoč je bil dr. K. in g. Golčar iz Celja. Prvi je prepovedal poročevalcu „Obrtnika“ napraviti poročilo za list „Obrtnik“ najbrže zato, da bi javnost ne zvedela, kako se taki gospodje norčujejo iz podeželskih obrtnikov. G. Golčar in dr. Koce sta šla po orožnike češ, da so prevideni spopadi.

Nato je poročal dr. Koce in se dobi njegovo poročilo pri D. j. o. z. d. b. v Ljubljani in Celju.

Naslednja točka je bila obračun in volitev odbora. Blagajna izkazuje 9996 dinarjev premoženja. Pri volitvi odbora se je zahtevalo naj pridejo v odbor mlajši in sposobni ljudje in se je za načelnika predlagalo g. Pikelja, ker je bilo mnogo navzočih proti sedanjemu načelniku Hočevanju.

G. Hočevan pravi, naj se proračun za bodoče leto ne naredi, ker se od članov ne pobira članarina, temveč ima zadruga dovolj dohodkov od vajencev. Zato tudi proračuna ni treba. On povdarja: „Kamorkoli pridete, povsod se govori o krizi. In kaj Vam je kriza prinesla? Naša občinska kasa je prazna, ker ni dohodkov od vina. Zato imajo tudi gostilničarji krizo.“ Nek obrtnik pravi: Zakaj imamo obrtniki krizo, zato, ker zadruga niso izpolnjevale svojega, zato ker zbornica ščiti trgovce. Tukaj pri nas opravljajo trgovci našo obrt, zakaj pri zbornici tega ne preprečijo. Da imajo trgovci nastavljeni v službi obrtnike so krivi v Ljubljani. Čevljar pa škatle kreme ne sme prodati. Ker se je govorniku odvzelo besedo, je nek drug zaklical, ta smo na zboru, da povemo zastopnikom, kaj hočemo in, da nam pomagajo.

Besedo povzame Golčar. Trgovci šušmari šele takrat, ko začne roba sam brez dovoljenja izdelovati. Trgovine pa nismo mi ustanovili, temveč je svetovna. Ker obrtnik ne zna sam svojega izdelka na trg postaviti, ga za trgovcu za prodajati. Zvedel sem, da trgovci zahtevajo, naj se sejni, kjer prodajajo obrtniki svojo robo odpravijo. To zahtevo pa nisem hotel povedati javno in objaviti v časopisih, temveč sem jo povedal direktno na zbornici, kjer nam bodo pomagali. Jaz sem povedal na zbornici tudi to, naj se strogo pazi, da se prodaja na sejmih samo domače blago in zavzel sem se, da smejo še v nadalje prodajati obrtniki svoje izdelke sami ali pa po trgovcih ter mislim, da bo merodajna trgovska zbornica v Ljubljani, pod kateri delokrog spadamo tudi mi obrtniki, moji prošnji ugodila. Nadalje, če veste za kakega šušmarja, ga naznanite orožnikom, kateri bodo posredovali. Morate pa to storiti v 6 mesecih, ker se drugače izgubi pravomoč za ovadbo šušmarjev.

Industrijcu Bati se na podlagi trgovskih pogodb ni dalo zabraniti prodajanje čevljev v naši

državi. Najlepše je pa to, ko so v Celju zaznali celjski čevljarji za Bato, so se mu sami ponujali, da se bodo udeležili njemu.

Jaz vodim tudi boj s pivovarno v Laškem, ker tam so začeli engros izdelovati obrtniške izdelke. Pritožil sem se na srezko načelstvo in na trgovsko zbornico in čakam. Najprej bi bilo treba za odpravo krize zapreti mejo, ker sedaj se dobi za par smrkavih vagonov izvožene koruze cele vlake drugih tujih obrtnih izdelkov v našo državo. Ti gospodje, ki so to dovolili naj vedo, da je treba ščititi tistega, ki vzdržuje vse druge.

Naslednji govornik je povedal, da so se dopoldne zmenili, da ima on na tem zboru govoriti za skupno zbornico.

Nato Golčar, Zbornica, to vprašanje meni že preseda. Na vsakem zborovanju naj ponovno odločamo. (Razprava o zbornicah ni bila predvidena na dnevnem redu, kakor zahteva obrtni zakon in o tem tudi ni bilo obveščeno obrtništvu.) Ali ste danes zmogni več plačati? Proračun skupne zbornice je 2.900.000 dinarjev. Ta vsota je precej velika, če bi pa vedeli, kako se tam dela, to ni preveč. Če bi pa postala obrtna zbornica, kar pa tako ni mogoče, ker se more izreči večina, bi bili pa stroški še večji. Je torej zastoj misliti na ločeno zbornico. Mi pri TOI. zbornici smo zato, da se obdavčite samo za tri mesece, ko je sezija. Doseglo se je tudi olajšanje glede mesarjev in pekov. Zastopanih je tudi veliko kolarjev in smo dosegli, da smejo izdelovati smuči samo kolarji in ne mizarji. Nas se blati kot neobrtne. Jaz pa poznam vse svetnike in so razen Zadravca vsi obrtniki.

Današnje zborovanje ima namen, da se izrečemo ali zaupamo skupni zbornici. Ti, ki nas zastopajo sedaj so tudi obrtniki. Nekdo pravi: Razložite nam kakšen pomen ima skupna in kakšen pomen ločena zbornica (se mu vzame besedo.)

Litrop pravi: Mi kot taki imamo težka bremena. Jaz sem za skupno zbornico, kakor smo se že dopoldne zmenili in zbornica naj bo v Ljubljani in ne v Beogradu. Slišal sem tudi, da hočejo zavarovalnico za obrtnike, ki bi bila v Beogradu.

Nato je govoril še Hočevan in pravi: Če niste babe in če hočete ostati moške ostanemo pri dani besedi, katero smo dali lani, potem glasujemo vsi za našo skupno zbornico. Od 38 navzočih obrtnikov se je dvignilo 28 rok za, 5 proti in 4 niso glasovali. Nekdo pravi: Sedaj bomo imeli skupno zbornico in tudi zavarovalnico pri nas in ne v Beogradu. Po izglasovanju je dr. Koce takoj zaključil zborovanje, da se ne bi mogel kdo premisliti.

Iz Kostanjevice

Kolektivna obrtna zadruga v Kostanjevici je imela v nedeljo, dne 19. II. svoj občni zbor, odnosno ustanovni občni zbor. Zboru je predsedoval bivši načelnik g. Franc Radovan. ZTOI je zastopal njen „peti“ tajnik g. dr. Koce, Okrožni odbor pa g. Malovrh iz Novega mesta.

Največje zanimanje je vladalo za volitve v upravo. Stavljen je bil predlog, da bi se naj s posli uprave poverilo dosedanj, odnosno pripravljajni odbor. Za ta predlog se je dvignilo samo par rok, drugi so pa zahtevali naj se odredi 10 minutni odmor, da se morejo o sestavi liste posvetovati. Po odmoru je bila izglasovana lista, ki daje zadostno jamstvo, da bo zadruga delala v smislu želj obrtništvu.

Razpravljalo se je tudi o sistemu zbornic. K tej točki sta govorila poleg zastopnika zbornice še g. Malovrh in g. Bučar. Slišalo se je mnogo o delu skupnih zbornic po drugih evropskih državah, najbolj pa se je seveda poveljevalo delo ljubljanske skupne zbornice in se je naglasilo tudi, da beograjska obrtna zbornica tekom svojega dvajsetletnega obstoja ni storila za obrtnika nič koristnega. Zreli zavedni zborovalci niso mogli razumeti teh izjav in ter so izjavili, da čutijo blagodejno delovanje skupne zbornice, preživo in vsestransko na svojih lastnih ramah. Namesto lepih besed bi se naj jim rajši pokazalo dejanja, čeprav bi bila ista neznamita. Radi bi slišali nekaj tudi o ločenih zbornicah, ker jim ta prilika do sedaj še ni bila dana. Zato so zahtevali, da se pripusti na zborovanje in se dovoli besedo članu d. j. o. za d. b. v Lj. Ivanu Gabriću. Tej zahtevi se je uprl zastopnik zbornice, češ, da neka uredba banske uprave to prepoveduje. Ta opomin je imel popolen uspeh. Manj pa je gospod upošteval željo zborovalcev, da bi se naj ne oglašal toliko k besedi in bi pustil govoriti v prvi vrsti obrtnike, ker je občni zbor sklican za nje, ne pa za njega.

Zavednim Kostanjevcem je k njihovem neustrašenem nastopu za pravice našega stanu iskreno čestitati z željo, da vztrajajo na zahtevani poti vsedotlej, dokler se bo voljo in želje obrtnikov zapostavljalo.

Natačnejše poročilo, kako smo bili ustrašani, se dobi pri članih zgoraj omenjene zadruge.

Obrtniki, obrtnice! Čitajte, priporočajte in razširjajte naš list, ki zastopa prave obrtniške težnje!

Novinarsko udruženje

Dne 8. jan. t. l. je bila na vlaku Ljubljana-Zagreb zaplenjena g. dr. Pretmarju, tajniku TOI. zbornice, novinarska legitimacija za četrtinsko vožnjo. G. tajnik je bil prijavljen kot urednik lista „Obrtni Glasnik“, kateri je izhajal glasom polic. obvestila prvo leto in sicer v vsem letu 1932. samo do meseca junija, a nadalje list ni več izšel. Potrdilo izstavljeno o izhajanju lista za izstavo legitimacije je bilo podpisano od dr. Pretmarja samega, ter potrjeno na pol. upravi.

Na podlagi dejstva, ker je dobil zbornični uradnik legitimacijo za železniške vožnje pri novinarskem udruženju za tak mali listič, kljub temu da je tajnik Zbornice, sem zaprosil tudi jaz kot odgovorni urednik „Obrtnika“, kateri izhaja redno vsakih 14 dni in ima tudi tedenske vmesne izdaje, za sprejem v novinarsko udruženje. Povedalo se mi je pa, da postanejo člani tega udruženja samo oni, ki imajo novinarstvo za svoj edini poklic, železniške legitimacije se pa dobi šele po petih letih članstva.

Iz tega sledi, da se za nekatere gospode, ki so znani po svoji službi vse kaj drugega kot novinarji, izdaja železniške legitimacije za ¼ vožnjo, kljub temu, da nimajo niti ene lastnosti, kakor se to zahteva od drugega. Ti izrabljajo to ugodnost celo na takih vožnjah, za katere si zaračunajo od državnega denarja pri svojem uradu 2 razred brzovlaka, vozijo se pa za četrtinsko vožnjo tretjega razreda, daleko bolj upravičenim se pa prepušča celo sprejem v novinarsko udruženje. Prosim, da se tudi oblasti in državna železnica brigajo, kako se dela pri tem udruženju na škodo države in davkoplačevalcev, in deli ugodnosti samo izvoljencem.

Dipl. teh. A. K.

Pred osnovanjem posebnih obrtnih zbornic v Bolgariji

Trgovska zbornica v Zofiji se je obrnila na Obrtno zbornico v Beogradu preko poslaništva kraljevine Jugoslavije v Bolgariji. s prošnjo, da ji zbornica preskrbi vse zakone in uredbe o organizaciji obrtnih zbornic pri nas, poleg tega podatke o zavodu za pospeševanje obrtništvu, seznam obrtnih strokovnih šol, obrtniških časopisov in ostalo obrtniško literaturo v našem jeziku. Ti podatki so potrebni v namenu upostavitve organizacije in ustanovitve posebne „Obrtne zbornice“ v Zofiji.

Z zadovoljstvom beležimo to vest o osnovanju posebnih obrtnih zbornic v Bolgariji. Za Nemčijo in našo državo, Francijo, Belgijo, Poljsko in Grško hoče sedaj tudi Bolgarija izvesti posebne obrtne zbornice.

To je zopet dokaz več, kolikoga pomena so posebne obrtne zbornice za zaščito interesov in pospeševanja obrtniškega stanu.

Končno je to zopet argument več v prilog teze, katero smo mi skozi več let zastopali v prepričanju, da se more samo potom posebnih „Obrtnih zbornic“ doseči maksimum zaščite obrtništvu.

Trgovci zahtevajo posebne trgovske zbornice

V zadnjem času so zagrebški trgovci započeli z akcijo, za dosego posebne trgovske zbornice. V ta namen so zagrebške trgovske organizacije razposlale vsem trgovskim korporacijam na področju zagrebške zbornice za trgovino in industrijo okrožnico, s katerimi naročajo, da naj vse prisilne in neprisilne trgovske korporacije skličejo izredne občne zbornice do 5. marca z dnevnim redom: Sklep o delitvi trgovske in industrijske zbornice v Zagrebu in zahteva samostojne trgovske zbornice. Društvo trgovcev, ki je inicijator te akcije se sklicuje na odredbe obrtnega zakona § 393., točka a) in b).

Okrožnica Društva trgovcev v Zagrebu vsebuje predvsem ugotovitve in dejstva, čemu zahtevajo trgovci svojo posebno trgovsko zbornico. V okrožnici je pojasnjeno stališče industrije do sedanje skupne TI zbornice v kateri je okoli 500 industrijcev in preko 20.000 trgovcev, katerih vsaki pa naj bi imeli po 35 svetnikov, ter bi bili tako trgovci zopet zapostavljeni, ker bi v številu 35 trgovskih svetnikov bilo tudi kakih 10 svetnikov iz bančnih krogov, kateri vedno zastopajo interese industrijalcev, katere finasirajo in to zato ker imajo tudi sami lastne industrije ter bi na podlagi tega imeli industrijci okrog 45 svetnikov proti 25 iz trgovskih krogov, kar pomeni absolutno večino. To bi imelo za posledico, da bi trgovski in gostilničarski stan, kateri je številčno po članstvu v večini, v zbornici ne mogel v svojo korist izdejskovati niti jednega sklepa.

Konec okrožnice toplo priporoča trgovcem, da naj na vsak način glasujejo za izdejskovanje svoje posebne zbornice.

Poleg tega prosijo sklicatelji, da naj to incitativno podpro vse trgovske organizacije, ter zahtevajo svoje posebne trgovske 2. zbornice v katerih bodo trgovci sami gospodarji v svoji

hiši. Dalje povdarjajo, da naj se to izdejskuje za to, da ne bo trgovski stan nekak nezaščiten objekt za izrabljanje močnejšega nad slabšim.

Zo zaščito obrti

Pod tem naslovom so pisali razni listi o nekem predlogu zakona o zaščiti male čevljarke obrti, kateri predlog je sprejela zbornica za Trgovino in Obrt v Varšavi na Poljskem, ter predložila vladi v sprejem. Po tem predlogu naj bi se mala čevljarška obrt zaščitila na ta način, da se izdelki čevljarke veleindustrije kontingentirajo.

Ako je ta predlog zbornice v Varšavi resen in da niso ta samo prazne obljube in pesek v oči, potem ga lahko poljski čevljarji z navdušenjem pozdravimo. Tudi pri nas bi bil enak zakonski osnutek zelo potreben, a ne proti domači čevljarji industriji, katere že sama komaj diše pod jarmom konkurence, temveč zakon o prepovedi uvoza vseh inozemskih čevljarških izdelkov. Nočem trditi, da med malo čevljarško obrtno in domačo čevljarško industrijo ne obstojajo nikaki nedostaki, vendar bi se dali ti nedostaki z lepa, brez zakonitih predpisov odstraniti in poravnati. Trdim pa, da še nisem slišal toliko joka in stoka naših članov, kakor ravno sedaj. Ne bom govoril o mestu, kjer že itak čevljarji gladu umirajo, ter morajo njih žene delati po tovarnah in drugod, da se preživijo, govoriti hočem o podeželskih čevljarjih, kateri so ta leta vendarle še nekaj zaslužili s tem, da so hodili h kmetom na dom (v štero) delati. Kmet je kupil usnje in ostalo spravo, povabil čevljarja k sebi na dom, kjer mu je napravil čevlje za celo družino in služničad za celo leto. Res je, da čevljar na ta način ni dosti zaslužil, a bilo je vsaj nekaj in podeželski čevljar je bil s tem zadovoljen. Danes pa kmet ne kupi več usnja in ne kliče več čevljarja na dom, ker mu pride samo usnje dražje, kakor pa že izgotovljeni Batovi čevlji. Kmet sam in njegova družina, kakor tudi dekla in hlapec nosijo danes Batove čevlje, čevljarški obrtnik pa je samo zato še tukaj, da sme Batove čevlje popravljati in da plačuje za ta popravila vedno večji davek. Poznam slučaj, ko je kmetski ženski odpadla lesena peta od Batovega čevlja, nesla je to peto pribiti domačemu čevljarju, ker pa ji je računat za to delo 2 dinarja, je dobil od nje grozljivo pismo, češ, da ga bode ovadila radi navijanja cen. Potem takem so jugoslovanski čevljarji le še zato tukaj, da bi brezplačno pribijali odpadajoče pete na Batove čevlje.

Omenil sem goraj v davkih, a tudi tukaj bi bilo treba spregovoriti resno besedo o delovanju nekaterih davčnih komisij. Poznam čevljarja, kateri le v najstrožjih zimskih mesecih opravlja svojo obrt in s svojimi izdelki odslužuje orača, voznika in slično, pa se mu je predpisalo letnega skupnega davka Din 1200.—. Kje naj vzame podeželski čevljar te svote, ali mogoče od zaslužka za pribijanje Batovih pet, ali naj proda svoje poljske pridelke, katere si je v potu svojega obraza pridelal, ali že na lastnem ali na najetem posestvu, ali naj proda svinjo, katero si je težko priredil za lastno potrebo, da bo plačal davek za ono čevljarško obrt, katere mu danes ne prinaša nikakega zaslužka več. Iz tega razloga se množijo pojavi za odjavo obrti, če pa se to zgodi, bo v enem letu le še kopica čevljarških šušmarjev brez obrti tako v mestih, kakor na deželi.

Krivda vsemu temu, kar zgoraj navajam je, ker so ostali obupni klici jugoslovanskih čevljarških organizacij v zadnjih letih le „klic vprijočega v puščavi“. Sedem kongresov in nebroj konferenc, ki so se vršile v raznih mestih naše države, po večini pa v Beogradu, katere so stale čevljarške organizacije milijonske svote, niso pa zalegle ničesar, nasprotno, po vsakem kongresu je dobila tvrdka Bata večje pravice za razširjenje svojih prodajalnic in delavnic.

Zato pozivam vse bratske čevljarške organizacije v državi, da apelirajo na svoje zbornice, naj tudi one po vzorcu varšavske storijo ob dvanaesti uri nekaj za zaščito male čevljarke obrti v naši državi.

K. M.

Prejšnji teden so se zglasili pri državnem kanclerju Hitlerju v Nemčiji tamošnji obrtniški voditelj in zahtevali, da jim da sedaj samostojno obrtno oblast pri svoji vladi kakor je ta preje obljubljala. Obljubil jim je, da bode v najkrajšem času ustanovljeno samostojno državno obrtno tajništvo in samostojno obrtno vodstvo (obrotno ministertvo.)

Za dobro zračno hlajenje cilindrov avtomobilskega motorja se rabi za vsako konjsko silo 1.4 m³ svežega zraka na minuto. (Ker navzame 1 m³ zraka 40krat manj toplote kakor voda, se rabi za vodno hlajenje motorja 1400 : 40 = samo 35 l vode na minuto za dosego istega efekta kakor z zrakom.)

Tiskali J. Blasnik naasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Obrtniki smo stvaritelji vseh, ljudem in svetu potrebnih izdelkov, zato bodimo ponosni na svoje vzvišene obrtniške poklice.